

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Hvmanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthvmæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 1. Quibus modis teneamur voluntatem nostram diuinæ conformare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

DUBIVM I.

Quibus modis teneamur voluntatem nostram diuinam conformare?

100 **R**espondeo & Dico Primò, Quod ad quartum modum attinet, non tenemur secundum eum voluntatem nostram diuinam conformare. Patet, quia non tenemur omnia velle ex affectu charitatis in Deum (imò neque id necessarium est, vt opera nostra sint meritoria, vt infra ostendemus;) sufficit enim velle ex affectu alicuius virtutis. Est tamen saluberrimum consilium, vt omnia ex illo affectu velimus & agamus, iuxta illud Apostoli i. Corinth. 10. omnia ad gloriam Dei facite.

Quatuor modis Deus vult nos aliquid velle.

Dico Secundò, Quòd verò ad tertium modum attinet, scilicet quando Deus vult nos aliquid velle; notandum est, id posse fieri quatuor modis. Primò; Si velit voluntate consulente; vt quando maius est bonum volitum, quàm eius contrarium. Secundò, Si præcipiente vel prohibente. Tertio, Si prædefiniente: vt si absoluta voluntate, supposita solâ præscientiâ conditionatâ, ante præscientiam operis absolute futuri, decernat vt aliquid faciam, vel consentiam; & idèò voluntatem mouere statuat eo modo; quo seipsum me consenturum: quo modo videtur prædefiniuisse consensum Beatissimæ Virginis in Verbi conceptione; & Apostolorum in sequendo Christum, &c. Quarto, Si velit solum approbando, vt quando minus est bonum volitum, quàm contrarium; vt est matrimonium. His addi potest quintus modus; vt quando vult permittendo: sed hoc non est velle propriè ipsum opus, sed velle non impedire. His positis

101 Si consulens.

Si præcipiens vel prohibens.

Si approbans.

102 Si prædefiniens.

Sententia Medina.

Si Voluntas diuina tantum sit consulens, non tenemur ei conformari; quia ita consulit vt totum relinquat in nostro arbitrio. Si autem sit præcipiens; tenemur ei conformari positiuè, volendo & faciendo, quod præcipit. Si sit prohibens, debemus ei conformari negatiuè; id est, non volendo, aut non faciendo contrarium. Si tantum sit approbans, non tenemur conformari; quia Deus inuult nos facere contrarium.

Sed difficultas est, si voluntas sit prædefiniens; & mihi diuinum decretum innotescat, vtrum teneam illi conformari eliciendo actum prædefinitum?

Medina putat me non teneri, nisi præceptum interueniat. Primò, Quia etsi sciam Prælatum velle vt legam, vel vt prædicem, non teneor, nisi præcipiat: ergo etiam si sciam Deum velle, vt hoc faciam, non tenebor nisi præcipiat. Secundò, Quotiescumque aliquid facio, Deus voluntate beneplaciti vult me illud facere: vt si legam, vult me legere; si comedam, vult me comedere; & tamen non teneor nisi præcipiat: ergo, &c. Hinc infert. Quapropter moderni Theologi serè vniuersi errant, dicentes, quod tenemur velle, quidquid Deus vult nos velle, nisi addat, de voluntate præceptiuâ. Sed in hac responsione Medina videtur peti principium: queritur enim an ex natura rei nascatur obligatio præcepti naturalis ex huiusmodi decreto cognito?

103

Respondeo ergo Primò, In hoc casu me obligari vt non coner in contrarium; hoc enim esset velle irritum reddere absolutum Dei decretum.

Secundò, Si sciam momentum temporis, quo Deus me vult consentire, verius videri me teneri & obligari sponte consentire, vt rectè Occam & Gabriel in 2. dist. vltima.

Probat, Quia teneor tunc non omittere voluntariè consensum (esset enim hoc voluntariè irritum reddere Dei decretum:) ergo teneor elicere consensum. Consequentia patet, quia non omittere consensum; est consentire. Secundò, Si amicus efficaciter aliquid vellet, quod non posset perficere, nisi me cooperante; amicitia postularè vt ei cooperarer: ergo similiter si Deus absolute aliquid velit, quod non possit fieri, nisi me liberè cooperante, teneor cooperari. Tertio, Si voluntas diuina dum vult nos velle, obligat, etiam si non absolute & efficaciter velit fieri, quomodo nõ multò magis censebitur obligare, si absolute velit fieri, & hanc voluntatem significet?

Ad primam rationem Medina, Respondeo Negando Consequentiam. Si enim Superior absolute vult vt ego aliquid faciam, potest & debet præcipere; alioqui non efficaciter vult: est ergo consilium, non præceptum, illi voluntati se conformare. Deus verò potest absolute & efficaciter velle vt faciam, etiam si nullo præcepto positiuo id præcipiat; quia potest sine tali præcepto mandare executioni, homini ita inspirando, sicut nouit facturum. Itaque si sciam eius absolutam voluntatem; deo me illi conformare illam implendo; cum eius impletio sit necessaria, vt diuinum propositum non frustretur. Adde, si Superior significaret mihi se omnino velle vt faciam; hæc significatio haberet vim præcepti; vt rectè Durandus in 1. dist. 47. q. 2. nisi expressè diceret se nolle obligare: ergo multò magis illa illuminatio, quâ Deus mihi panderet suum decretum, præcepti vim haberet.

Ad secundam rationem, Non omne quod fit, Deus vult absolute vt fiat, vt quidam imaginantur; sed multa solum permittit, vel solum sub conditione vult, scilicet si nos velimus. Vnde nullo modo tenemur ea velle.

Dico Tertio, Quod ad secundum modum attinet: Semper tenemur voluntatem nostram conformare diuinam in aliqua ratione volendi.

Vbi nota, Posse distingui varias rationes, propter quas Deus aliquid velit: vt, quia consentaneum naturis rerum; quia consentaneum rationi vel legi æternæ; quia hominibus salutare; quia consentaneum iustitiæ, vel misericordiæ, vel alicui alteri perfectioni diuinæ declarandæ.

Dupliciter autem voluntas nostra potest esse conformis in ratione volendi.

Primò negatiuè. Hoc modo semper debet esse conformis in ratione volendi; quia id quod Deus vult, nunquam potest nobis sub aliqua ratione displicere sub qua illud vult; quamuis sub alia possit displicere. Ratio est; quia causa, cur Deus aliquid velit, semper est ingens bonum; scilicet bonum commune, quod secundum se non potest esse ratio displicendi absque grauissimo peccato; hoc enim nihil esset aliud quàm odisse bonum, quod Deus intendit.

Secundò, positiuè. Hoc modo non necessariò debet esse conformis in omni ratione volendi; sed satis est esse conformem in aliqua ratione, quæ reliquis non repugnet; id est, ratio honesti, vel commodi naturalis.

Teneor me conformare voluntati Diuine actum liberum prædefiniens, si de eo mihi constet.

104 Soluuntur argumenta Medinae

105

In ratione volendi dupliciter Deo conformamur.

Dico

105
Non tene-
mar confor-
mari in re
materiali-
ter vultis.

1. Paralip.
13.

Dan. 10.

Dico Quartò, Quòd ad primum modum at-
tinet, certum est Primò, Nos non obligari vt vo-
luntas nostra sit conformis diuine in obiecto ma-
teriali, quando ignoramus quid Deus velit. Pa-
tet exemplis Scripturæ: Dauid enim bona volun-
tate volebat edificare templum Domino, quod
tamen Deus per ipsum nolebat fieri. Paulus vo-
lebat carere stimulo carnis, quo tamen Deus illi
carere nolebat. Idem accidit interdum Beatis. Vt
patet Danielis 10. vbi Angeli Dei, diuinam vo-
luntatem nescientes circa populum Iudaicum,
contraria volebant & petebant; vt multi Patres
& DD. Scholastici explicant.

Hinc sequitur, Quamdiu non constat Deum
absolutè velle aliquod malum, siue nostrum, siue
aliorum (cò quòd fortasè tantum se permisiuè
habeat, vel solum sub conditione velit) posse nos
non solum illud nolle, sed etiam omni conatu
impedire.

107

Secundò, Certum est, etiam si cognita nobis sit
diuina voluntas, sapè tamen posse nos laudabili-
ter contrarium velle.

Probatur Primò, Exemplis Scripturæ. Sciebat
Abraham Deum velle subuertere Sodomam,
& vrbes finitimas; & tamen quantum in se erat,
id nolebat, & rogabat ne fieret. Sciebat Dauid
velle Deum vt infans ex adulterio susceptus mor-
reretur; & tamen vehementer de hoc dolebat.
Sciebat Apostolus Deum velle deferere gentem
Iudaicam; & tamen de hoc ita dolebat, vt
optaret fieri anathema à Christo ne defereretur.
Sciebat Christus Deum velle gentem Iudaicam
& vrbes euertere; & tamen fleuit super eam.
Sciebat Deum velle vt mortem subiret; & tamen
de illa tristatus est grauissimè.

Imò sape
possimus
laudabiliter
contrarium
velle.

Genes. 18.
2. Reg. 12.
Roman. 9.

Luc. 19.

Matth. 26.

108

Secundò Probatur allata ratione ex D. Au-
gustino Enchiridij cap. 101. Multum interest quid
velle homini, quid Deo congruat, & ad quem finem
suum quisque referat voluntatem, vt aut approbetur,
aut improbetur. Cum enim Deus sit auctor & gu-
bernator vniuersi, congruit illi vt ea procuret,
quæ ad bonum commune vniuersi secundum
modum mensuram & ordinem ab ipso intentum
pertinent; ac proinde vt quamque rem, & rei
dispositionem velit, quatenus ad hunc ordinem
spectat; etiam si alteri rei inde incommodum pro-
ueniat. Sicut Rex qui spectat bonum sui regni,
omnia vult vt ad hoc bonum expediunt; etiam si
aliqui particulares inde damnum ferant. Homini
verò, cui gubernatio sui, & suorum dumtaxat
commissa est, congruit vt velit ea, quæ sibi & suis
sunt còmoda, & incommoda auerfetur. Sic Deus
vult parentem meum mori, quia ita congruit
ordini rerù à se instituto, postulante id naturà vel
culpà: filius dolet de eius morte, eamque cona-
tur impedire, quia vel pietas naturalis, vel com-
modum proprium id postulat. Atqui velle sibi
congruentia, & dolere de contrarijs, non est ma-
lum: ergo &c. Quod confirmatur, tum quia est
talitudo non sit conformis diuinæ voluntati
in obiecto materiali; est tamen aliquo modò
conformis, scilicet effectiue iuxta tertium mo-
dum; quia Deus singulis rebus proprias inclina-
tiones, vt sibi congruentia appeterent, dedit: tum
quia ipse Deus id quod vna ratione vult, altera
ratione non vult; displicet enim illi perditio ho-
minum, quatenus sunt eius creatura; quamuis
placat quatenus sunt peccatores,

Eadem res
aliter à
Deo, aliter
ab homine
approbatur
aut impro-
batur potest.

Quòd
Dei vna
ratione
vult, alie-
ra ratione
non vult.

109

Dices Primò, Qui optat vt id non fiat, quod
Deus vult fieri, optat implicite diuinam volunta-
tè non impleri: atqui hoc est impium; fatius enim
esset omnem perire creaturam, quam minimam
Dei voluntatem, vel prædictionem non impleri.
Secundò, Qui conatur impedire id, quod Deus
vult fieri, seipsum Deo opponit, suoque facto si-
gnificat se diuinæ potentia posse obfistere; quod
etiam est impium: ergo, &c.

Solutio
obiectioni

Ad primò Respondeo. Ille nullo modo optat
diuinam voluntatem non impleri; non enim cupit
vt diuina voluntas, postquam aliquid absolutè
decreuit, non assequatur intentum; hoc enim esset
impium: sed optat vt tale decretum numquam in
Deo fuerit; vtque malitia humana ei occasionem
non dederit; vel si dederit, vt Deus benignius
in illos consuluerit; quod sine omni iniuria in
Deum, imò ex perfecta charitate optari potest,
vt patet in Apostolo ad Rom. 9. qui grauissimè
dolebat de diuino decreto reiectionis Iudæorum.
Nec obstat quòd hoc decretum fuerit æternum;
quia pendet suo modo ex hominum malitia, quæ
est in tempore.

Quid præ-
dicit optet,
qui optat
diuinam
volunta-
tatem non
impleri.

110

Ad secundum. Non omnia quæ Deus vult
fieri, vult inuitabili necessitate fieri; sed multa
tantum vult supposita præuisione causarum fe-
cundarum, quæ impediri possunt: neque posita
tali præuisione, semper absoluta voluntate vult,
sed sape sub conditione, quæ vel industria hu-
mana, vel precibus possit auerti. Quòd si quis
id, quod absolutè decretum esse nouit, conare-
tur impedire, id sanè impium esset; quia id fieri
nequit, nisi ex opinione, quòd diuinum decre-
tum possit frustrari, & ex voluntate illud fru-
strandi. Sicut fecit Herodes, qui putauit se præ-
dictiones diuinas & diuina decreta posse irrita
reddere, impediendo regnum Mesiæ.

Impie age-
ret qui ab-
solutè Deo
decretum
vellet im-
pedire.

DVBIVM II.

Vtrum sit laudabile in omnibus idem velle,
quod vult Deus?

Alphonsus Tostatus in cap. 2. Iosue qu. 38.
docet aliquando esse peccatum mortiferum,
si idem obiectum materiale velis, quod Deus
vult: vnde si sciam per reuelatione Deum velle
vt parens occidatur à latrone, nihilominus tamen
sub peccato mortali teneri me parentem defen-
dere. In quam sententiam propendet Victoria, vt
refert Medina; & ipse quoque Medina dicit non
esse laudabile se conformare in huiusmodi. Quod
Probatur Primò, Quia Deus vult vt tu in
peccato mortali existens, careas gratià; & vt
parens tuus, quem scit moriturum in peccatis,
damnetur; tu tamen non potes hoc velle: non
enim potes hoc velle vt finem, neque vt modum
ergo, &c.

111

Negar
Tostatus.
Victoria
Medina.

Secundò, Si vides vrbes incendi, homines oc-
cidi, vides esse diuinam voluntatem vt hæc fiant;
tibi tamen hæc non possunt placere; hoc enim
charitati repugnat.

Contrarium tamen est verius; vnde
Respondeo & Dico Primò, Possè nos laudabi-
liter velle id omne, quod Deus vult fieri; siue id
velit voluntate Antecedente, quæ ex ipso dun-
taxat ortum habet; siue voluntate Consequente,
quæ occasionem accipit ex nobis.

112

Possim
velle quia
quid Deus
vult.

M Probatur